

KASBIY TA'LIM TIZIMIDA MODULLI TA'LIM DASTURLARINI JORIY ETISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING TASHKILIY-PEDAGOGIK MEKANIZMLARI

Shoyqulov Baxtiyor Bakirovich

Kasbiy ta'limni rivojlantirish instituti direktor o'rinbosari, t.f.n., dotsent

b.shoyqulov1970@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.21713388>

Annotatsiya. Maqolada kasbiy ta'lim tizimida modulli ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va joriy etishning nazariy, huquqiy hamda tashkiliy-pedagogik asoslari tahlil qilinib, mehnat bozori ehtiyojlari, milliy kvalifikatsiyalar ramkasi, kompetensiyalarga asoslangan baholash va ish beruvchilar ishtirokini integratsiya qilish asosida ularni takomillashtirish mexanizmi hamda amaliy tavsiyalar taklif etilgan.

Kalit so'zlar: kasbiy ta'lim, modulli ta'lim dasturlari, kompetensiyaviy yondashuv, mehnat bozori, milliy kvalifikatsiyalar ramkasi, kasb standartlari, o'qitish natijalari, kompetensiyalarga asoslangan baholash.

**Организационно-педагогические
механизмы внедрения и
совершенствования модульных
образовательных программ в системе
профессионального образования**

Аннотация. В статье проанализированы теоретические, нормативно-правовые и организационно-педагогические основы

разработки и внедрения модульных образовательных программ в системе профессионального образования. Предложены механизмы их совершенствования и практические рекомендации, основанные на интеграции потребностей рынка труда, Национальной рамки квалификаций, оценки, основанной на компетенциях, а также участия работодателей.

Ключевые слова: профессиональное образование, модульные образовательные программы, компетентностный подход, рынок труда, Национальная рамка квалификаций, профессиональные стандарты, результаты обучения, оценивание на основе компетенций.

**Organizational and pedagogical
mechanisms for the implementation and
improvement of modular educational
programs in the vocational education
system**

Abstract. This article analyzes the theoretical, legal, and organizational-pedagogical

foundations for the development and implementation of modular educational programs in the vocational education system. It proposes a mechanism for improving these programs and provides practical recommendations based on the integration of labor market needs, the National Qualifications Framework, competen-

cy-based assessment, and employer participation.

Keywords: vocational education, modular educational programs, competency-based approach, labor market, National Qualifications Framework, occupational standards, learning outcomes, competency-based assessment.

Kirish. Globallashuv, raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi, mehnat bozorida yangi kasblar va kompetensiyalarga bo'lgan ehtiyojning ortishi ta'lim tizimi, ayniqsa kasbiy ta'lim mazmunini tubdan yangilashni talab etmoqda. Zamonaviy mehnat bozori endilikda muayyan nazariy bilimlardan ko'ra, aniq mehnat funksiyalarini mustaqil bajara oladigan, ishlab chiqarish sharoitiga tez moslashuvchan, hayot davomida ta'lim olish ko'nikmasiga ega bo'lgan mutaxassislariga ehtiyoj sezmoqda. Shu bois dunyo amaliyotida kasbiy ta'limni natijaga yo'naltirilgan, kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etish hamda modulli ta'lim dasturlarini joriy etish ustuvor yo'nalishlardan biriga aylangan.

Modulli ta'lim dasturlari ta'lim jarayonini iqtisodiyot tarmoqlari talablari bilan integratsiya qilish, kasbiy kompetensiyalarni bosqichma-bosqich shakllantirish, o'quv natijalarini aniq baholash hamda o'quvchilarning shaxsiy ta'lim traektoriyalarini tashkil etish imkoniyatini yaratadi. Bunday yondashuvda har bir modul mustaqil o'quv birligi sifatida muayyan mehnat funksiyasi yoki kompetensiyani shakllantirishga xizmat qiladi va uning o'zlashtirilishi aniq o'qitish natijalari hamda baholash mezonlari orqali

tasdiqlanadi. Natijada ta'lim mazmuni ish beruvchilar talablari bilan uzviy bog'lanib, bitiruvchilarning mehnat bozorida raqobatbardoshligi oshadi.

Bu borada xalqaro tajriba shuni ko'rsatmoqdaki, Germaniya, Buyuk Britaniya, Avstraliya, Janubiy Koreya, Finlyandiya, Shveysariya kabi davlatlarda kasbiy ta'lim dasturlari milliy kvalifikatsiya tizimi, kasb standartlari va kompetensiyalarga asoslangan modulli tuzilma orqali amalga oshirilmoqda. Ushbu mamlakatlarda modulli ta'lim o'quv jarayonining moslashuvchanligi, akademik mobillik, avvalgi ta'lim natijalarini tan olish (Recognition of Prior Learning – RPL), mikrovalifikatsiyalarni shakllantirish hamda uzluksiz kasbiy rivojlanishning muhim vositasi sifatida e'tirof etilmoqda.

Kasbiy ta'lim tizimida modulli ta'lim dasturlarini joriy etish va ularni xalqaro talablar asosida takomillashtirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar mustahkam normativ-huquqiy asosga ega. Mazkur jarayon O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 16-oktabrdagi PF-158-son Farmoni, 2025-yil 23-oktabrdagi PF-190-son Farmoni hamda 2025-yil 23-oktabrdagi PQ-316-son qarorida belgilangan vazifalar doirasida

bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda.

Ushbu vazifalarning amaliy ijrosini ta'minlash maqsadida joriy yilda iqtisodiyotning ustuvor tarmoqlari uchun 60 ta modulli ta'lim dasturi ish beruvchilar, sohaviy ekspertlar, oliy ta'lim muassasalari va xalqaro hamkor tashkilotlar ishtirokida ishlab chiqilib, ularning mazmuni kompetensiyaga asoslangan yondashuv, o'qitish natijalari, baholash mezonlari hamda ish joyida o'qitish elementlarini o'zida mujassam etgan.

Adabiyotlar tahlili. Kasbiy ta'lim tizimida modulli ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va joriy etish masalalari so'nggi yillarda xorijiy hamda mahalliy olimlar tomonidan keng tadqiq etilmoqda. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, modulli ta'lim konsepsiyasi kompetensiyaviy yondashuv, natijaga yo'naltirilgan ta'lim (Outcome-Based Education), milliy kvalifikatsiya tizimi va mehnat bozori ehtiyojlari bilan uzviy bog'liq holda rivojlanib bormoqda.

Xorijiy olimlar orasida J.Raven, D.McClelland, R.Boyatzis, L.Spencer va S. Spencer kompetensiya tushunchasining nazariy asoslarini ishlab chiqqan bo'lib, ular kompetensiyani bilim, ko'nikma, tajriba va shaxsiy sifatlarning integratsiyalashgan majmuasi sifatida talqin qiladilar. Ularning ilmiy qarashlariga ko'ra, ta'limning asosiy maqsadi muayyan o'quv materialini o'zlashtirish emas, balki mehnat faoliyatida muvaffaqiyatli ishlash imkonini beruvchi kompetensiyalarni shakllantirishdan iborat.

Modulli ta'limning pedagogik asoslari B. Bloom, R. Gagné, J. Biggs va W.

Spady tomonidan ishlab chiqilgan natijaga yo'naltirilgan ta'lim nazariyasi orqali yanada rivojlantirilgan. Ayniqsa, W. Spady tomonidan taklif etilgan Outcome-Based Education (OBE) konsepsiyasida o'qitish jarayoni avvaldan belgilangan o'qitish natijalariga erishishga qaratilgan bo'lib, ta'lim mazmuni, metodlari va baholash vositalari mazkur natijalarga muvofiq shakllantirilishi ta'kidlangan. J. Biggs esa konstruktiv muvofiqlik (Constructive Alignment) nazariyasi orqali o'qitish natijalari, ta'lim jarayoni va baholash vositalari o'rtasidagi mantiqiy uyg'unlikni ta'minlash zarurligini asoslab bergan.

Yevropa Ittifoqi, YuNESKO, ETF (European Training Foundation), CEDEFOP va Germaniyaning BIBB (Federal Institute for Vocational Education and Training), Shvesariyaning SFUVET (Swiss Federal University for Vocational Education and Training) tomonidan tayyorlangan ilmiy-metodik hujjatlarda modulli ta'lim dasturlari milliy kvalifikatsiya tizimi, kasb standartlari va ish beruvchilarning ehtiyojlari asosida shakllantirilishi lozimligi qayd etilgan. Mazkur yondashuvlarda har bir modul muayyan kompetensiyani shakllantirishga xizmat qilishi, o'qitish natijalari aniq ifodalanishi hamda baholash mezonlari bilan bog'lanishi ta'lim sifatini ta'minlashning asosiy sharti sifatida qoraladi.

Mahalliy olimlar tomonidan ham kasbiy ta'limni modernizatsiya qilish, kompetensiyaviy yondashuvni joriy etish, davlat ta'lim standartlari va o'quv dasturlarini takomillashtirish yuzasidan qator ilmiy

tadqiqotlar amalga oshirilgan. Ularda ta'lim mazmunini mehnat bozori talablari bilan muvofiqlashtirish, ishlab chiqarish vakillari bilan hamkorlikni kengaytirish, amaliy tayyorgarlik ulushini oshirish hamda baholash tizimini takomillashtirish masalalari yoritilgan. Biroq ushbu tadqiqotlarning aksariyati kompetensiyaviy yondashuvning umumiy nazariy jihatlariga bag'ishlangan bo'lib, modulli ta'lim dasturlarini ishlab chiqish texnologiyasi, o'qitish natijalari, baholash mezonlari va modullarning o'zaro integratsiyalashgan tuzilmasini kompleks o'rganishga yetarlicha e'tibor qaratilmagan.

Tahlil qilingan ilmiy manbalar shuni ko'rsatadiki, modulli ta'lim bo'yicha nazariy yondashuvlar yetarli darajada shakllangan bo'lsa-da, ularni milliy kasbiy ta'lim tizimiga moslashtirish, milliy kvalifikatsiyalar ramkasi, kasb standartlari va ish beruvchilar talablari asosida modulli ta'lim dasturlarini ishlab chiqish hamda amaliyotga tatbiq etishning tashkiliy-pedagogik mexanizmlari yetarlicha tadqiq etilmagan. Shuningdek, modulli ta'lim dasturlarining samaradorligini baholash, pedagoglarning metodik tayyorgarligini oshirish va raqamli ta'lim texnologiyalari bilan integratsiya qilish masalalari ham qo'shimcha ilmiy izlanishlarni talab etadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur tadqiqot kasbiy ta'lim tizimida modulli ta'lim dasturlarini joriy etishning nazariy-metodologik asoslari, amaliy ahamiyati va o'qitish samaradorligiga ta'sirini kompleks tahlil qilishga qaratilgan. Tadqiqotda kompetensiyaviy yondashuv, natijaga yo'naltirilgan ta'lim (Outcome-Based

Education), milliy kvalifikatsiya tizimi hamda tizimli yondashuv konsepsiyalariga tayanildi.

Tadqiqotning metodologik asosini kasbiy ta'lim sohasida qabul qilingan normativ-huquqiy hujjatlar, milliy kvalifikatsiyalar ramkasi, kasb standartlari, modulli ta'lim dasturlarini ishlab chiqish bo'yicha metodik qo'llanmalar hamda xorijiy va mahalliy olimlarning ilmiy ishlari tashkil etdi. Shuningdek, Germaniya, Buyuk Britaniya, Janubiy Koreya va boshqa davlatlarda qo'llanilayotgan modulli ta'lim modellari hamda kompetensiyalarga asoslangan ta'lim tajribalari qiyosiy jihatdan o'rganildi.

Tadqiqotda nazariy tahlil, qiyosiy tahlil, tizimli tahlil, kontent-tahlil, ekspert baholash hamda umumlashtirish usullaridan foydalanildi.

Tahlil. So'nggi yillarda O'zbekistonda ham kasbiy ta'lim tizimini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish, milliy kvalifikatsiya tizimini rivojlantirish, kompetensiyalarga asoslangan modulli ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, ta'lim dasturlarini mehnat bozori talablari, ish beruvchilar ehtiyojlari hamda milliy kvalifikatsiyalar ramkasiga muvofiq qayta ishlab chiqish, o'qitish natijalari va baholash mezonlarini aniq belgilash, nazariy va amaliy tayyorgarlik o'rtasidagi mutanosiblikni ta'minlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu esa kasbiy ta'limning sifati, samaradorligi va xalqaro raqobatbardoshligini oshirishning muhim sharti hisoblanadi.

Shu bilan birga, modulli ta'lim

dasturlarini joriy etish jarayonida qator ilmiy-metodik va tashkiliy muammolar saqlanib qolmoqda. Jumladan, modullarni shakllantirish metodologiyasining yetarlicha takomillashmaganligi, o'qitish natijalarini kompetensiyalarga muvofiq baholash mexanizmlarining to'liq shakllanmaganligi, pedagoglarning modulli ta'lim texnologiyalari bo'yicha kasbiy tayyorgarligi hamda ish beruvchilar ishtirokining yetarli darajada emasligi ta'lim samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shuningdek, modulli ta'lim dasturlarining amaliyotga tatbiq etilish samaradorligini baholash bo'yicha kompleks ilmiy tadqiqotlar ham hozircha yetarli emas.

Avvalo, amalda qo'llanilayotgan ayrim ta'lim dasturlarida o'quv mazmuni mehnat bozori ehtiyojlari va ish beruvchilarning real talablari bilan yetarli darajada uyg'unlashtirilmagan. Natijada bitiruvchilarda shakllantirilishi lozim bo'lgan kompetensiyalar hamda ish joyida talab etiladigan amaliy ko'nikmalar o'rtasida muayyan tafovut yuzaga kelmoqda. Bu esa ta'lim muassasalari va ishlab chiqarish o'rtasidagi integratsiya darajasini oshirish zarurligini ko'rsatadi.

Ikkinchidan, modulli ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va joriy etishning yagona ilmiy-metodik yondashuvi to'liq shakllanmagan. Ayrim hollarda modullar kompetensiyalarga emas, balki an'anaviy fanlar kesimida shakllantirilmoqda, o'qitish natijalari, baholash mezonlari va deskriptorlari o'rtasidagi mantiqiy bog'liqlik to'liq ta'minlanmayapti. Bu esa natijaga yo'naltirilgan ta'lim tamoyillarining to'liq amalga oshmasligiga sabab bo'lmoqda.

Uchinchidan, modulli ta'lim dasturlarini amalga oshiradigan pedagog kadrlarning kompetensiyasi ham muhim masala bo'lib qolmoqda. Pedagoglarning barchasi ham kompetensiyaviy yondashuv, o'qitish natijalarini shakllantirish, baholash rubrikalarini ishlab chiqish, amaliy va integratsiyalashgan baholash texnologiyalarini qo'llash bo'yicha yetarli metodik tayyorgarlikka ega emas. Bu holat ta'lim jarayonida modulli yondashuvning mazmunan emas, balki faqat shaklan qo'llanilishiga olib kelishi mumkin.

To'rtinchidan, modulli ta'lim dasturlarining samaradorligini baholashga doir ilmiy asoslangan mezonlar va monitoring mexanizmlari yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Amalda baholash ko'pincha o'quv materialining o'zlashtirilish darajasi bilan cheklanib qolmoqda, holbuki kompetensiyalarni baholashda bilim, amaliy ko'nikma, mustaqil qaror qabul qilish, muammoni hal qilish va kasbiy faoliyatni bajarish qobiliyati kompleks baholanishi lozim.

Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarni modulli ta'lim dasturlari bilan integratsiya qilish, mikrokvallifikatsiyalar, avvalgi ta'lim natijalarini tan olish (Recognition of Prior Learning – RPL), individual ta'lim traektoriyalarini shakllantirish va tarmoq sub'ektlari ishtirokini institutsionallashtirish kabi masalalar ham qo'shimcha ilmiy izlanishlarni talab etadi.

Demak, kasbiy ta'lim tizimida modulli ta'lim dasturlarini joriy etish sohasidagi

asosiy ilmiy muammo - mehnat bozori ehtiyojlari, milliy kvalifikatsiya tizimi va kompetensiyalarga asoslangan ta'lim talablarini o'zaro uyg'unlashtirgan holda modulli ta'lim dasturlarini ishlab chiqish, joriy etish va ularning samaradorligini baholashning yaxlit tashkiliy-pedagogik hamda ilmiy-metodik mexanizmini takomillashtirishdan iborat. Mazkur muammoning yechimi kasbiy ta'lim sifati, bitiruvchilarning kasbiy kompetensiyasi va mehnat bozoridagi raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Natijalar va muhokama. Tadqiqot natijalari kasbiy ta'lim tizimida modulli ta'lim dasturlarini joriy etish ta'lim mazmunini mehnat bozori talablari bilan muvofiqlashtirish, o'quv jarayonini natijaga yo'naltirish hamda bitiruvchilarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishda samarali mexanizm ekanligini ko'rsatdi.

Tahlillar davomida aniqlanishicha, modulli ta'lim dasturlarining asosiy afzalligi ta'lim jarayonini fanlar kesimida emas, balki mehnat funksiyalari va kompetensiyalar asosida tashkil etish imkoniyatini berishda namoyon bo'ladi. Bu esa har bir modul yakunida o'quvchida muayyan kasbiy kompetensiya shakllanganligini aniq baholash imkonini yaratadi. Shu bilan birga, o'qitish natijalari, baholash mezonlari va amaliy topshiriqlar o'rtasidagi uzviy bog'liqlik ta'lim jarayonining shaffofligi va obyektivligini ta'minlaydi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, modulli ta'lim dasturlarining joriy etilishi quyidagi ijobiy natijalarni ta'minlaydi:

ta'lim mazmunining iqtisodiyot tarmoqlari talablari bilan uyg'unligi kuchayadi;

ish beruvchilarning ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va takomillashtirishdagi ishtiroki kengayadi;

nazariy bilim va amaliy ko'nikmalar o'rtasidagi mutanosiblik ta'minlanadi;

o'qitish natijalari aniq kompetensiyalar orqali ifodalanadi;

baholash jarayoni kompetensiyalarga asoslangan mezonlar asosida amalga oshiriladi;

o'quvchilar uchun individual ta'lim trayektoriyasini shakllantirish imkoniyati kengayadi;

avvalgi ta'lim natijalarini tan olish (Recognition of Prior Learning – RPL) hamda mikroqualifikatsiyalarni joriy etish uchun zarur tashkiliy asoslar yaratiladi.

Shu bilan birga, tadqiqot modulli ta'lim dasturlarini amaliyotga tatbiq etish jarayonida bir qator muammolar ham saqlanib qolayotganligini ko'rsatdi. Xususan, ayrim ta'lim muassasalarida modullarni ishlab chiqishda kompetensiyaviy yondashuv to'liq qo'llanilmayotgani, o'qitish natijalari bilan baholash mezonlari o'rtasida mantiqiy bog'liqlikning yetarli darajada ta'minlanmagani hamda pedagoglarning modulli ta'lim texnologiyalari bo'yicha metodik tayyorgarligi bir xil emasligi kuzatildi. Ayrim hollarda modullar mazmunan integratsiyalashtirilmasdan, an'anaviy fanlarning mexanik birlashmasi sifatida shakllantirilgani aniqlandi.

Tadqiqot jarayonida xorijiy mamlakatlar tajribasining qiyosiy tahlili ham amalga oshirildi. Germaniya, Buyuk Britaniya va Janubiy Koreya tajribasida modullita'lim dasturlari ish beruvchilar, tarmoq ekspertlari va ta'lim muassasalari

hamkorligida muntazam yangilanishi, baholash vositalari esa kasbiy faoliyatga maksimal darajada yaqinlashtirilganligi kuzatildi. Bu tajribalar modulli ta'limning samaradorligi, avvalo, uni ishlab chiqish jarayonida mehnat bozori sub'ektlarining faol ishtirokiga bog'liq ekanligini tasdiqlaydi.

O'zbekiston kasbiy ta'lim tizimida so'nggi yillarda modulli ta'lim dasturlarini joriy etish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar mazkur xalqaro tamoyillarga mos keladi. Xususan, milliy kvalifikatsiyalar ramkasi, kasb standartlari va o'qitish natijalariga asoslangan modulli ta'lim dasturlarining ishlab chiqilishi ta'lim natijadorligini oshirish uchun mustahkam asos yaratmoqda. Biroq ushbu jarayonning barqaror samaradorligini ta'minlash uchun modulli ta'lim dasturlarini muntazam ravishda mehnat bozori ehtiyojlari asosida yangilab borish, pedagoglarning kasbiy salohiyatini oshirish, raqamli ta'lim texnologiyalarini keng joriy etish va kompetensiyalarga asoslangan baholash tizimini yanada takomillashtirish talab etiladi.

Olingan natijalar asosida modulli ta'lim dasturlarini joriy etishning samaradorligi quyidagi tashkiliy-pedagogik shartlarga bog'liq ekanligi asoslandi:

ta'lim dasturlarini milliy kvalifikatsiyalar ramkasi, kasb standartlar va xorijiy tajribalar asosida ishlab chiqish;

ish beruvchilarning ta'lim mazmunini shakllantirish va baholash jarayonida doimiy ishtirokini ta'minlash;

har bir modul bo'yicha aniq o'qitish natijalari, baholash mezonlari va deskriptorlarni ishlab

chiqish;

pedagoglarni modulli ta'lim texnologiyalari va kompetensiyalarga asoslangan baholash bo'yicha tizimli tayyorlash;

raqamli ta'lim platformalari, elektron baholash vositalari va ta'lim analitikasini keng joriy etish;

modulli ta'lim dasturlarining sifatini muntazam monitoring qilish va mehnat bozorida o'zgarishlarga muvofiq takomillashtirib borish.

Shunday qilib, tadqiqot natijalari modulli ta'lim dasturlari kasbiy ta'lim mazmunini zamonaviy mehnat bozori talablari bilan integratsiya qilishning eng samarali vositalaridan biri ekanligini ko'rsatdi. Modulli yondashuv an'anaviy fanlarga asoslangan ta'lim modelidan farqli ravishda, ta'lim jarayonini mehnat funksiyalari, kasbiy kompetensiyalar va aniq o'qitish natijalari asosida tashkil etish imkonini beradi. Bu esa bitiruvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorgarlik darajasini oshirish, ularning mehnat bozoriga tez moslashishini ta'minlash hamda ish beruvchilarning ta'lim sifatiga bo'lgan talablarini qondirishga xizmat qiladi.

Xulosa. Tadqiqot davomida modulli ta'lim dasturlarini samarali joriy etish uchun ta'lim mazmunini milliy kvalifikatsiyalar ramkasi, kasb standartlari va ish beruvchilarning amaldagi talablari asosida shakllantirish muhim ekanligi ilmiy jihatdan asoslandi. Shuningdek, har bir modul bo'yicha o'qitish natijalari, baholash mezonlari va deskriptorlarning o'zaro mantiqiy uyg'unligini ta'minlash kompetensiyalarga asoslangan ta'limning asosiy sharti ekanligi aniqlandi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, modulli ta'lim

dasturlarini amaliyotga tatbiq etish jarayonida pedagoglarning metodik tayyorgarligini oshirish, ishlab chiqarish vakillari bilan hamkorlikni institutsional darajada mustahkamlash, baholash tizimini kompetensiyalarga yo'naltirish hamda raqamli ta'lim texnologiyalarini keng joriy etish dolzarb vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. Ayniqsa, modulli ta'lim dasturlarini muntazam ravishda mehnat bozorida o'zgarishlarga mos holda yangilab borish ta'limning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Tadqiqot natijalari va yuzaga kelayotgan muammolar asosida quyidagi amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

1. Modulli ta'lim dasturlarini milliy kvalifikatsiyalar ramkasi va kasb standartlari asosida muntazam takomillashtirish;

2. Ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va ekspertizadan o'tkazish jarayonida ish beruvchilar hamda tarmoq ekspertlarining ishtirokini kengaytirish;

3. Harbirmodul bo'yicha kompetensiyalarga asoslangan o'qitish natijalari, baholash mezonlari

va rubrikalarning yagona metodikasini joriy etish;

4. Pedagog kadrlarni modulli ta'lim texnologiyalari, kompetensiyalarga asoslangan baholash va raqamli ta'lim vositalari bo'yicha muntazam malaka oshirish;

5. Ta'lim jarayoniga raqamli platformalar, elektron portfolio, mikroqualifikatsiyalar va avvalgi ta'lim natijalarini tan olish (RPL) mexanizmlarini keng tatbiq etish;

6. Modulli ta'lim dasturlarining samaradorligini baholash bo'yicha doimiy monitoring va ichki sifat nazorati tizimini yo'lga qo'yish.

Umuman olganda, kasbiy ta'lim tizimida modulli ta'lim dasturlarining joriy etilishi kasbiy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, ta'limning xalqaro standartlarga muvofiqligini ta'minlash, ta'lim muassasalari va ishlab chiqarish o'rtasidagi integratsiyani mustahkamlash hamda raqobatbardosh inson kapitalini shakllantirishning muhim omili hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 16-oktabrdagi PF-158-son Farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 23-oktabrdagi PF-190-son Farmoni.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 23-oktabrdagi PQ-316-son qarori.
4. UNESCO. *Strategy for Technical and Vocational Education and Training (TVET)*. Paris, 2022.
5. ETF. *Vocational Education and Training Systems in Transition Countries*. Turin, 2023.
6. Billett S. *Vocational Education: Purposes, Traditions and Prospects*. Springer, 2011.
7. Mulder M. *Competence-based Vocational Education and Training*. Wageningen University, 2017.
8. CEDEFOP. *The Changing Nature and Role of Vocational Education and Training in Europe*. Luxembourg, 2020.
9. OECD. *Skills Strategy 2023*.